

2. Рішення Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури від 1 березня 2018 р. Київ. URL: https://zib.com.ua/ua/132805-pro_praktiku_zastosuvannya_kdka_disciplinarnogo_styagnennya_.html.

***Науковий керівник:** старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» Нестерчук Лілія Петрівна*

Баяш Д.В.

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДЕОНТОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТІВ В КРАЇНАХ ЄС

Питання деонтології у професійній діяльності адвокатів було і є актуальним завжди, адже воно є основоположним у формуванні і розвитку інституту адвокатури як на національному, так і на міжнародному рівні.

Основними міжнародними документами, які закріпили деонтологічні правила поведінки адвокатів, прийнятими міжнародними організаціями адвокатів є: Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства [1]; Хартія основоположних принципів діяльності європейських адвокатів [2]; Основні положення про роль адвокатів [3]; Стандарти незалежності юридичної професії Міжнародної Асоціації юристів [4].

Перш за все слід звернути увагу на три міжнародних документа, у яких закріплені стандарти професійної етики адвокатів.

Одним із перших міжнародних нормативно-правових актів, який закріпив правила професійної поведінки адвоката, що здійснює міжнародну юридичну практику є Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, прийнятий делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні в Страсбурзі в жовтні 1988 року [1]. Кодекс став зразковим документом, який закріпив етичні норми поведінки адвокатів для всіх країн-членів ЄС.

Документ прийнятий з метою подолання труднощів, які виникають у адвокатів при здійсненні міжнародної практики у просторі ЄС, а також з метою запобігання «подвійної деонтології» у країнах-членах ЄС. У Кодексі висловлено прохання, щоб тлумачення і застосування національних деонтологічних правил і правил професійної практики втілювалось відповідно до положень цього документу. Дотримання адвокатом правил

адвокатської асоціації або правового товариства, членом якого він є, є обов'язковим у разі їх відповідності положенням Кодексу.

Документ закріпив увесь комплекс зобов'язань як юридичного, так і морального характеру, які покладаються на адвоката: зобов'язання перед клієнтом; зобов'язання перед судом та іншими органами влади, з якими адвокат співпрацює, виступаючи як довірена особа клієнта або від його імені; зобов'язання перед іншими представниками цієї професії в загальному і перед будь-яким з колег зокрема; зобов'язання перед суспільством, для членів якого існування вільної незалежної професії поряд з дотриманням правових норм є найвищою гарантією захисту прав людини перед особою державної влади та інших інтересів суспільства.

Положеннями Кодексу визначено принципи адвокатської діяльності адвокатів країн-учасниць ЄС, а саме: незалежність, довіра і особиста порядність, конфіденційність; дотримання правил інших адвокатських асоціацій та правових товариств, неприпустимість видів діяльності; особиста реклама; домінантність інтересів клієнта; обмеження відповідальності адвоката по відношенню до клієнта; уникнення конфлікту інтересів.

Пункт 1.2. Кодексу визначає зміст правил професійної етики, роблячи акцент на добровільному виконанні правил професійної етики тими, на кого розповсюджується їхня дія, з метою забезпечення виконання адвокатом кола своїх обов'язків так, як це прийнято в будь-якому цивілізованому суспільстві. Якщо адвокат не дотримується цих Правил – до нього застосовуються дисциплінарні санкції. Правила, якими керується будь-яка асоціація адвокатів чи правове товариство, виникають від існуючих в них традицій. Вони адаптовані до організації та сфери діяльності професії у відповідній державі-членові, а також до її судових і адміністративних процедур та національного законодавства.

Правила різних адвокатських асоціацій та правових товариств ґрунтуються на подібних цінностях і в більшості випадків свідчать про існування загальних для всіх засад. Кодекс закріплює правила поведінки адвоката за межами своєї країни, але виключно на території країни-члена ЄС [1].

Беручи до уваги багатовіковий міжнародний практичний досвід в галузі адвокатури та специфіку професійної роботи адвоката, Радою адвокатських асоціацій та правничих товариств Європи 25 листопада 2006 року було прийнято Хартію основоположних принципів діяльності європейських адвокатів. Станом на сьогодні Хартія є складовою частиною Загального кодексу поведінки адвокатів Європейського Співтовариства і містить десять основних принципів європейської юридичної професії: незалежності та свободи адвоката стосовно ведення справи клієнта; конфіденційності та поваги до професійної таємниці; уникнення конфлікту інтересів між клієнтами та між клієнтом і адвокатом; честі і гідності адвокатської професії;

чесності та бездоганної репутації окремого адвоката; лояльності до клієнта; справедливого ставлення до клієнта з питань винагороди; професійної компетентності адвоката; поваги до колег; поваги до верховенства права та справедливого відправлення правосуддя; саморегулювання адвокатської професії [2].

Відповідно до Основних положень про роль адвокатів, прийнятих VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 року адвокати зобов'язані постійно дбати про честь і гідність своєї професії як важливі учасники здійснення правосуддя. Здійснюючи адвокатську діяльність адвокати мають дотримуватись прав людини й основних свобод, визнаних національним і міжнародним правом, діяти вільно і наполегливо відповідно до закону і визнаних професійних стандартів та стічних норм [3].

Ще одним важливим рекомендаційним документом, на який можуть орієнтуватися адвокати, залучені в міжнародну правничу практику є Міжнародний кодекс етики Міжнародної колегії адвокатів (IBA). Колегія є однією із найбільш репрезентативних міжнародних адвокатських організацій, яка об'єднує 164 адвокатські асоціації та юридичні товариства з усього світу. Рада IBA визнає, що адвокатська практика в кожній країні сформувалася під впливом правової системи, історичних факторів і рівня економічного розвитку та може відрізнятися, водночас є принципи, які загальні для діяльності всіх адвокатів і не суперечать розбіжностям між ними. Завданням зазначеного Міжнародного кодексу етики є вироблення стандартів, які будуть застосовуватися до юристів всередині кордонів різних держав.

Підсумовуючи вищевикладене, слід відзначити, що деонтологічні принципи професійної поведінки адвокатів, закріплені у вказаних документах, повинні бути враховані правотворчими національними органами та професійними об'єднаннями юристів нашої держави при розробці нормативно-правових актів, професійних стандартів та кодексів поведінки адвокатів.

Список використаної літератури:

1. Загальний кодекс правил для адвокатів держав Європейського співтовариства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343
2. Хартія основоположних принципів діяльності європейських адвокатів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cau.org.ua.ua/104/>
3. Основні положення про роль адвокатів 1990 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_835
4. Стандарти незалежності юридичної професії Міжнародної Асоціації Юристів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bibliograph.com.ua/kodex-9/24.htm>

*Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Владишевська Вікторія Вікторівна***

Бугера О.Г.

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРИНЦИПИ ЗАКОННОСТІ ТА НЕЗАЛЕЖНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Важливу роль у забезпеченні реалізації, захисту та охорони прав і свобод людини і громадянина в Україні як демократичній, правовій державі відведено праву особи на професійну правничу допомогу, закріпленому у статті 59 Конституції України. Це право є одним із найважливіших, конституційних, невід'ємних прав людини і має загальний характер, за своєю суттю воно є гарантією реалізації, захисту та охорони інших прав і свобод людини і громадянина. Безсумнівно, основним інститутом, що за своєю природою надає правову допомогу, є саме адвокатура [1].

Свої завдання перед громадянським суспільством адвокатура реалізує шляхом виконання принципів своєї діяльності. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» у частині першій ст. 4 дає визначення принципів адвокатської діяльності, недотримання яких буде вважатися діяльністю, що не вписується в рамки Закону.

Принцип законності всім добре знайомий як основоположний принцип права. Адвокат не повинен здійснювати жодних незаконних дій в цілому, ні ділом, ні словом, ні усною, ні письмовою формою. У суспільстві прийнятним є установка про те, що «дозволено все, що не заборонено законом». Однак, на мою думку, принцип законності потрібно розглядати за правилом «дозволено все, що прямо передбачено законом» [2].

Іноді трапляється, що адвокат всією душею хоче допомогти своєму клієнту, який опинився в складній правовій ситуації (що можливо в будь-якій сфері права), і готовий в інтересах цієї особи підійти до краю правового поля, заглянути за край цього поля або навіть взагалі перетнути край цього поля. Такі дії є неприпустимими, тому що завдання адвоката – кваліфіковано допомагати юридично, а не з точки зору пересічного громадянина. Я переконана, що принцип законності в діяльності кожного конкретного адвоката полягає в тому, що адвокат повинен зробити для свого клієнта все, що прямо передбачено законом.